

ДОВІДКА

Про формування комунікативної компетентності учнів початкової школи в умовах НУШ

Основною метою початкової освіти є всебічний розвиток та виховання особистості. За роки навчання в початковій школі учні мають набути достатній власний досвід культури спілкування і співпраці у різних видах навчальної діяльності, самовираження у творчих видах завдань.

Мовленнєва змістова лінія навчання української мови у Державному стандарті початкової ланки освіти й чинній навчальній програмі є основною. Вона передбачає розвиток усного і писемного мовлення учнів, їхнє вміння користуватися мовою як засобом спілкування, пізнання і впливу.

Комунікативна компетентність — необхідна умова життєтворчості кожного учня. Тому провідною діяльністю є створення оптимальних умов для формування мовленнєвої компетентності на уроках української мови, зокрема:

- забезпечення сприятливих умов для невимушеного спілкування;
- застосування діалогічних і дискусійних форм навчання;
- постійне надання можливостей для самостійної творчої діяльності учнів;
- використання ігрових, інтерактивних вправ для мовного розвитку.

За матеріальними засобами розрізняють усне і писемне мовлення, за умовами — діалогічне і монологічне. Отримання інформації здійснюється шляхом аудіювання та читання; передача — говоріння та письма.

Відповідно до вимог Освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. протягом 1 семестру здійснено підсумковий моніторинг рівня сформованості комунікативної компетентності учнів початкової школи: аудіювання (2-4 класи), діалогічне мовлення (3-4 класи), монологічне мовлення - письмовий переказ (3-4 класи), усний переказ (2-4 класи), усний твір (4-ті класи). Завдання моніторингового дослідження сформованості комунікативної компетентності учнів 2-4 класів розроблені методичним об'єднанням вчителів початкової школи з урахуванням Державного стандарту початкової освіти, Освітньої програми закладу освіти, безпечних умов організації освітнього процесу у період воєнного стану.

Оцінювання навичок комунікативної компетентності в 2-4-х класах здійснено вчителями відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

І. Формування аудіативних умінь

Починаючи з 1 класу на уроках «Навчання грамоти», а в 2-4 класах на уроках «Української мови», передбачена робота над формуванням аудіативних умінь. Учні пропонуються завдання на сприймання різних мовних одиниць (звуків, слів, словосполучень, речень, текстів), усвідомлення значень окремих елементів тексту (слів, словосполучень, речень), а також розуміння тексту (його теми, фактичного змісту, основної думки, окремих особливостей побудови, стилю).

Найефективнішим способом моніторингу розуміння тексту є запитання за його змістом з кількома варіантами відповіді на кожне з них, серед яких треба вибрати правильну. У ході моніторингового дослідження учителі оцінювали здатність учнів сприймати на слух незнайомий за змістом текст з одного прослуховування: розуміти мету висловлювання; фактичний зміст; причинно-наслідкові зв'язки; тему й основну думку висловлювання; виразально-зображувальні засоби прослуханого тексту; давати оцінку прослуханому. Моніторинг якості сформованості аудіативних умінь (слухання і розуміння прослуханого) з рідної мови проведений фронтально в 2-4-х класах за незнайомими текстами та тестовими завданнями до них, а саме:

- у 2 класах – «Їжачок» за Г. Труфановим.
- у 3 класах – «Як діти яблуньку врятували» за К. Малицькою.
- у 4 класах – «Як Федько відчув у собі людину» за В. Сухомлинським.

Комунікативна компетентність (аналізує сприйняте на слух висловлювання, ставить доцільні запитання) сформована на високому рівні:

- у 23 учнів (39%) 4 класів із 59 учнів (78%), які виконували роботу;
- у 17 учнів (26%) 3 класів із 66 учнів (80%), які виконували роботу;
- у 25 учнів (61%) 2 класів із 41 учня (84%), які виконували роботу.

Найкраще справилися учні – 4-Б, 3-Г та 2-А класів (вчителі: Фещук Л.І., Гонтарук Я.І., Куцак В.С.)

Найбільше помилок учнів допустили на:

- оформлення відповіді на запитання: Що колисатиме їжачка під час зимового сну? – 22 учні 2-х класів (54%)
- підкреслення речення, яке не зустрічалося у тексті – 20 учнів (49%);
- встановлення у реченнях пропущених слів – 26 учнів 3-х класів (39%) та 23 учнів (36%) на запитання (Хто з дітей помітив, що з яблунькою щось негаразд?) - написати;
- установлення послідовності подій в оповіданні – 21 учень 4-х класів (36%) та 17 учнів (29%) у доборі синоніма до слова «докоряє». Немає запитань у яких учні 2-4 класів не допустили помилок.

Результати відображені у таблиці (додатки 1, 2, 3 додаються).

Аналіз моніторингового дослідження показав, що практичні навички, передбачені програмою з «аудіювання» у більшості учнів сформовано на високому та достатньому рівнях, що говорить про результативну роботу вчителів щодо розвитку цієї навички в учнів початкових класів. Вчителі допомагають організовувати міжособистісні комунікативні взаємодії, які стимулюють індивідуальну активність, ініціативність, дають можливість висловлювати свої думки. Постійно організовуються та проводяться «Ранкові зустрічі» відповідно до вимог Нової української школи, де учні початкових класів можуть висловлювати свою точку зору, чути відмінні думки інших людей, аналізувати їх.

II. Формування усного діалогічного мовлення.

Невід'ємною складовою комунікативної компетентності молодших школярів є розвинене діалогічне мовлення, яке передбачає не тільки збагачення словникового запасу учня формами мовного етикету, синонімами, антонімами,

образними словами тощо, а й уміле володіння інтонацією відповідно до мовленнєвої ситуації. Для дітей цей вид мовлення є важчим, ніж монологічне, воно формується в процесі розмови двох партнерів, його не планують заздалегідь, воно тісно пов'язане з ситуацією.

Розвиток навичок діалогічного мовлення розпочинається з першого класу. На уроках «навчання грамоти» в 1 класі вчителі навчають дітей будувати запитання і відповіді на них, знайомити із репліками-запитаннями та репліками-відповідями. Використовують малюнки, невеликі тексти, безпосередню навчальну ситуацію в класі. Важливим моментом у навчанні молодших школярів складати монологічні висловлювання є вибір теми і мети. Для роботи над твором у початкових класах обираються відомі предмети зі світу природи, життєвого досвіду дітей, реальних спостережень. Мовленнєва активність учнів підвищується в умовах інтерактивного навчання, оскільки у процесі парної, групової чи колективної взаємодії відбувається обмін думками, обговорення поставлених проблемних завдань. Учні, працюючи в команді («Акваріум», «Експертні групи», «Карусель», «Домашні групи» тощо), вчать планувати свої дії, проявляти ініціативу (вибрати завдання, поради, як організувати роботу); переконувати, нести відповідальність за себе і команду. Робота в парах дає учням можливість подумати, обмінятися ідеями з партнером, а потім озвучити їх перед класом. Ця форма роботи сприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, переконувати, вести діалог. На уроках вчителі використовують такі види роботи в парах: гра «Незнайко» (один учень читає, інший виправляє помилки); «Інтерв'ю» (взяти інтерв'ю і визначити ставлення партнера до заданого тексту, статті тощо); гра «Кіт і мишка» (зробити критичний аналіз чи редагування письмової роботи один одного); «Взаємні запитання» (з'ясувати якість засвоєння правила). У процесі формування комунікативної компетентності на уроках української мови вчителі створюють ситуативне моделювання (розігрування мовленнєвих ситуацій, імітаційних ігор, таких як: «Слідопити», «Ти – мені, а я – тобі», «Ти – редактор», «Спіймай помилку», «Вірю – не вірю», «Найрозумніший»), де учні засвоюють необхідні елементарні комунікативні відомості, збагачують свій словниковий запас, формують комунікативно-мовленнєві вміння.

Головною метою даного виду роботи було оцінити здатність учнів складати діалог за словесно описаною ситуацією (4-і класи), ситуативним малюнком (3-і класи), опорою на допоміжний матеріал, а також самостійно, дотримуючись правил етикету, культури спілкування.

Учні 4-х класів складали діалоги самостійно, без допоміжних засобів. Педагоги оцінювали здатність учнів 3-4-х класів ініціювати комунікативну взаємодію; налагоджувати й підтримувати міжособистісну комунікацію; адекватно реагувати на співрозмовника; демонструвати певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється; висловлювати особисту позицію щодо теми, яка обговорюється; добирати аргументи на підтвердження власної позиції; здійснювати адекватний добір мовновиражальних засобів; формулювати різні запитання й давати розгорнуту відповідь; у виборі рішень керуватися системою цінностей, схвалених суспільством; володіти типами

мовленнєвої діяльності; відчувати стан співрозмовника; організовувати конструктивне розв'язання конфліктних ситуацій; користуватися прийомами стимулювання й підтримування розмови; дотримуватися теми спілкування; дотримуватися норм літературної мови; демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо).

Результати відображені у таблиці (додатки 4, 5 додаються).

Учням 3-х класів було запропоновано теми для діалогів:

- Моє хобі.
- У магазині.
- У бібліотеці.
- Улюблена іграшка.
- Домашня тваринка.
- У лікарні.

Для учнів 4-х класів були запропоновані орієнтовні ситуації для складання діалогів:

- Ситуація 1. Уяви, що двоє товаришів ідуть у спортивний клуб: один у футбольну секцію, а другий у секцію боксу. По дорозі вони розмовляють про спорт. Склади з однокласником (однокласницею) діалог їхньої розмови.
- Ситуація 2. Уяви, що після канікул зустрілися двоє друзів і розповідають, як вони провели свої канікули. Розіграй з однокласником (однокласницею) діалог їхньої розмови.
- Ситуація 3. Разом із сусідом (сусідкою) по парті складіть діалог на тему: «Який дитячий журнал тобі найбільше подобається?»
- Ситуація 4. Поцікався в сусіда (сусідки) по парті, яку телепередачу він (вона) полюбить дивитися. Складіть діалог «Яка твоя улюблена телепередача?»
- Ситуація 5. Запитай у друга (подружки), про що він (вона) мріє. Побудуйте діалог «Яка твоя заповітна мрія?»

У ході діагностувальної роботи «діалог» опитано всіх учнів 3-4-х класів (контингент 158 учні) та оцінено на відповідний рівень:

- Високий рівень – 91 учень (57,5%);
- Достатній рівень – 55 учнів (35%);
- Середній рівень – 12 учнів (7,5%);

Початкового рівня – немає.

У ході моніторингового дослідження вивчалася вміння учнів:

1. Складати діалог з використанням формул мовленнєвого етикету (слів ввічливості, звертання). Як результат:
 - 70 учнів (93%) 4-х класів використовують форми мовленнєвого етикету.
 - 58 учнів (70%) 3-х класів використовують форми мовленнєвого етикету.
2. Дотримуватися правил спілкування та літературної вимови. Як результат:
 - 69 учнів (92%) 4-х класів дотримуються правил спілкування та норм літературної мови.

- 62 учнів (72%) 3-х класів дотримуються правил спілкування та норм літературної мови.

Кращі результати показали учні 3-А, 3-Г, 4-А та 4-В класів (вчителі: Коросташова Н.М., Гонтарук Я.І., Левчук Т.І., Старостіна О.В.)

Аналіз моніторингового дослідження показав, що практичні навички, передбачені програмою з діалогічного мовлення з рідної мови у більшості учнів сформовано на високому та достатньому рівнях. Діти самостійно складають діалог за ситуацією, що містить певну проблему, швидко підбирають і правильно використовують потрібні слова, дотримуються правил культури спілкування, демонструють вміння уважно вислухати співрозмовника, виявляють стриманість і коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника.

III. Формування монологічного мовлення.

Головною метою даного виду дослідження було оцінити здатність учнів виявляти обізнаність із теми, що розкривається (усно чи письмово); здобувати потрібну інформацію в різноманітних джерелах (зокрема користуватися ІКТ) для створення власних усних і письмових висловлювань; будувати висловлювання певного обсягу, типу й стилю, добираючи й упорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод із кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо) і використовуючи мовні засоби оформлення; продукувати чітке, плавне, зв'язне мовлення з ефективною логічною структурою, що допомагає слухачеві сприйняти й запам'ятати почуте; будувати композиційно й змістовно завершене висловлювання; урахувувати мету спілкування, адресата мовлення; формулювати основну думку висловлювання; розкривати тему висловлювання тощо. Під час оцінювання усного монологічного мовлення педагоги враховували аспекти: здатність дотримуватися культури мовлення й правил спілкування з урахуванням мовленнєвих ситуацій; виявляти певний рівень творчої діяльності; вільно й невимушено триматися перед слухачами, підтримувати з ними зоровий контакт; доцільно й ефективно використовувати позамовні засоби (постава, міміка, жести).

Протягом I семестру моніторингу підлягали навички монологічного мовлення: усний твір (4 класи), письмовий переказ (3-4 класи) та усний переказ (2-4 класи).

Розвиток писемного мовлення молодших школярів полягає у формуванні умінь записувати свої думки, враження, спостереження за подіями оточуючої дійсності. Цей процес передбачено здійснювати за такими напрямками:

- 1) написання докладних і вибіркового переказів прочитаних чи сприйнятих на слух текстів;
- 2) побудова власних письмових висловлювань (розповідей, описів, міркувань) на близькі і зрозумілі теми;
- 3) створення висловлювань з безпосередньою комунікативною метою (лист, оголошення, привітання, запрошення, інструкцію і т.ін.)

Письмовий переказ розповідного тексту, прочитаного вчителем, здійснювався фронтально на основі колективно складеного плану, а саме:

- у 3 класах - «Ведмідь і мишка».
- у 4 класах - «Ромашки».

Виконали на відповідний рівень:

- Високий рівень – 30 учнів (22%);
- Достатній рівень – 64 учні (46%);
- Середній рівень – 36 учнів (26%);
- Початковий рівень – 8 учнів (6%). Сапов (4-В клас), Дубас, Кузик, Петренко (3-Б), Устимчук (3-В клас), Дубінкіна, Іващенко, Ятченко (3-Г).

Вчителі: Старостіна О.В., Коваль Н.Г., Снігир В.М., Гонтарук Я.І.

У ході моніторингового дослідження з'ясовано, що:

- учні самостійно, достатньо повно та послідовно переказують тексти, додержуючись вимог структури висловлювання, виражають основну думку, вдало використовують авторські засоби виразності, образності мовлення;
- створюють повноцінне зв'язне висловлювання, повно і вичерпно висвітлюють тему і головну думку 34 учнів (47%) 3-х класів із 73 учнів (89%), які виконували роботу; 52 учнів (80%) 4-х класів із 65 учнів (87%), які виконували роботу;
- у тексті наявні зачин, основна частина і кінцівка у 59 учнів (81%) 3-х класів із 73 учнів (89%), які виконували роботу; 53 учнів (82%) 4-х класів із 65 учнів (87%), які виконували роботу;
- написали без орфографічних помилок 8 учнів (11%) 3-х класів із 73 учнів (89%), які виконували роботу; 10 учнів (15%) 4-х класів із 65 учнів (87%), які виконували роботу.

Найкраще справилися учні 4-А, 4-Б та 3-А класів (вчителі Левчук Т.І., Фещук Л.І., Коросташова Н.М.). Результати відображені у таблиці (додатки 6,7 додаються).

Цінність детального усного переказу як прийому розвитку мовленнєвої компетентності полягає в тому, що він сприяє збагаченню й активізації словникового запасу школярів, формує вміння правильно відтворювати прослуханий чи прочитаний текст, вимагає зосередження уваги, впливає на розвиток пам'яті й мислення учнів. Добираючи текст для переказу, вчителі керувалися критеріями: текст має бути доступним і цікавим дітям відповідного вікового періоду, не переобтяженим новими для них словами і зворотами, нескладним за композицією, з невеликою кількістю дійових осіб (якщо текст сюжетний); учні мають добре зрозуміти його зміст, мету, образи і мову. Педагоги враховували також граматичні вміння учнів: у тексті не повинні бути малознайомі морфологічні форми, ускладнені типи речень і т.п. Теми текстів для переказів мали виховну й освітню цінність, розширили пізнавальний досвід учнів, сформували їхній світогляд, а саме:

- 2 класи – «Пихатий півень» (За В.Сухомлинським);
- 3 класи – «Колядка» (За Т.Череп-Пероганич);
- 4 класи – «Мужній вчинок».

Результативність формування в школярів умінь будувати детальний переказ тексту значною мірою залежить від уміння вчителя правильно спланувати роботу учнів над переказом.

У ході моніторингового дослідження оцінені на відповідний рівень (будує зв'язні висловлювання (розповідь, опис, міркування, есе, діалог) в усній формі, володіє монологічною та діалогічною формами мовлення, дотримується культури спілкування), а саме:

➤ 4 класи:

- високий рівень – 40 учнів (53%);
- достатній рівень – 33 учнів (43%);
- середній рівень – 3 учнів (4%).

➤ 3 класи:

- високий рівень – 40 учнів (49%);
- достатній рівень – 24 учні (29%);
- середній рівень – 17 учнів (21%);
- початковий рівень – 1 учень (1%). Іванченко Ярослав (3-А), вчитель – Коросташова Н.М.

➤ 2 класи:

- сформовано – 23 учнів (47%);
- формується – 26 учень (53%).

У ході моніторингового дослідження з'ясовано:

- Вільно будують речення, використовуючи запозичені з оригіналу мовні засоби 14 учнів (29%) 2-х класів із 49 учнів (100%), які виконували роботу; 43 учнів (52%) 3-х класів із 82 учнів (100%), які виконували роботу; 40 учнів (53%) 4-х класів із 76 учнів (100%), які виконували роботу.
- Дотримуються послідовності подій викладених у авторському тексті, причинно-наслідкової залежності, відтворення основних фактів 22 учнів (45%) 2-х класів із 49 учнів (100%), які виконували роботу; 60 учнів (73%) 3-х класів із 82 учнів (100%), які виконували роботу; 61 учень (80%) 4-х класів із 76 учнів (100%), які виконували роботу.
- У повному обсязі передбачають все суттєве 23 учнів (47%) 2-х класів із 49 учнів (100%), які виконували роботу; 61 учень (74%) 3-х класів із 82 учнів (100%), які виконували роботу; 66 учнів (87%) 4-х класів із 76 учнів (100%), які виконували роботу.
- Припускаються мовленнєвих помилок 20 учнів (41%) 2-х класів із 49 учнів (100%), які виконували роботу; 28 учнів (34%) 3-х класів із 82 учнів (100%), які виконували роботу; 17 учнів (22%) 4-х класів із 76 учнів (100%), які виконували роботу.

Найкраще справилися із діагностувальною роботою «усний переказ» учні 4-А, 3-В та 2-А класів (вчителі: Левчук Т.І., Снігир В.М., Куцак В.С.).

Вчителі прищеплюють молодшим школярам культуру спілкування, яка виявляється не тільки в доречному використанні формул мовленнєвого етикету, а й в умінні уважно слухати співрозмовника, призупиняти своє мовлення, щоб дати можливість висловитися іншому; а також в умінні висловити критичне

зауваження у такій формі, щоб нікого не образити. Результати відображені у таблиці (додатки 8, 9, 10 додаються).

Протягом I семестру моніторингу підлягали навички монологічного мовлення «усний твір» у 4 класах.

У ході моніторингового дослідження оцінено учнів (контингент – 76 учнів) на відповідний рівень, а саме:

- високий рівень – 37 учнів (49%);
- достатній рівень – 33 учнів (43%);
- середній рівень – 6 учнів (8%);

У ході моніторингового дослідження з'ясовано:

- зміст твору відповідає загальній темі, нічого зайвого, що її не стосується 76 учнів (100%);
- дотримана чітка структура твору: зачин, основна частина, кінцівка 69 учнів (91%);
- усі елементи логічно пов'язані 66 учнів (87%);
- твір відповідає заданому обсягу, завершений та зв'язний 65 учнів (86%);
- не допускається тавтологія – невиправдані повтори однакових чи спільнокореневих слів 53 учнів (70%).

Найкращі результати показали учні 4-А класу (вчитель – Левчук Т.І.).

Результати відображені у таблиці (додаток 11 додається).

Формування усного монологічного мовлення здійснюється шляхом:

- 1) переказування прочитаних чи прослуханих текстів;
- 2) побудови власних висловлювань на основі побаченого, пережитого.

Учителі вчать, щоб висловлювалися добре обмірковані думки, щирі переживання. Важливою вимогою до мовлення є його логічність: послідовність, обґрунтованість викладу думок, відсутність пропусків і повторів, наявність висновків, які впливають зі змісту. Точність мовлення забезпечується не тільки вмінням учнів точно передавати факти, спостереження чи почуття, а й здатністю вибирати для цього відповідні мовні засоби – слова та словосполучення, які з максимальною точністю передають найхарактерніші риси того, про що або про кого йдеться у висловлюванні.

Вчителі намагаються викорінювати з мовлення так звані «слова-паразити», замінювати літературними аналогами діалектизми, вилучати русизми тощо. Особливого значення надають правильності мовлення, тобто відповідності його літературним нормам. Початкова школа – це той фундамент, від якості якого залежить подальше навчання дитини, і це вимагає від учителя початкової школи особливої відповідальності за процес підготовки дитини. У новому Державному стандарті початкової освіти серед ключових компетентностей, якими повинен оволодіти учень, підкреслено: «вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях...». Комунікативно компетентною особистістю не народжується, вона нею стає в процесі навчання не тільки у школі, але й

удосконалюється впродовж життя. Учителеві початкових класів належить величезна роль у формуванні такої особистості, адже він закладає майбутній фундамент розвитку мовленнєвих компетенцій та формування комунікативної компетентності молодших школярів. Навчити дітей правильно, влучно та гарно висловлюватись – складне завдання, яке потребує комплексного підходу. Від успішності його вирішення багато в чому залежить якість подальшого навчання і виховання молодших школярів.

Висновки

Підсумовуючи вищезазначене, можемо стверджувати, що основна мета початкового курсу української мови полягає у формуванні комунікативної компетентності молодших школярів, яка передбачає вільне володіння мовою і всіма видами мовленнєвої діяльності у процесі пізнання і комунікації. Комунікативна компетентність виявляється не тільки в умінні правильно зрозуміти почуту чи прочитану інформацію, висловити свою думку, але й у здатності оцінити ситуацію спілкування, успішно використовувати мовні засоби заради успіху в спільній діяльності, для досягнення взаєморозуміння. Залучення педагогами учнів до невимушеного спілкування в процесі навчальної діяльності можливе тоді, коли школярам пропонуються цікаві й актуальні для них питання, в класі панує атмосфера доброзичливості, здійснюється заохочення до висловлення власних думок, формується уміння зацікавлено слухати інших, дотримуються норми демократичного стилю спілкування. Одним із важливих результатів компетентісно орієнтованого навчання української мови є здатність у письмовій формі взаємодіяти з іншими людьми, висловлювати свої враження від побаченого, почутого, прочитаного, пережитого, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності. Формування цього складника комунікативної компетентності можливе за умови систематичного використання педагогами цікавих для дітей мовленнєво-творчих завдань, проєктів, заохочення школярів до їх виконання. Належне місце у процесі навчання української мови займає робота з медіапродуктами, яка полягає в аналізі, інтерпретації, оцінюванні та формуванні критичного ставлення до медіатекстів. Компетентнісний підхід до засвоєння початкових лінгвістичних знань передбачає орієнтацію навчального процесу не тільки на аналіз мовних одиниць і явищ, а й на формування умінь застосовувати їх у мовленнєвій практиці. Лише за умови переважання практичного застосування лінгвістичних знань можливе повноцінне формування комунікативної компетентності молодших школярів. Для реалізації змісту компетентісно орієнтованого навчання української мови вчителі використовують в освітньому процесі інтерактивні методи, прийоми та організаційні форми. Застосування парних і групових форм навчання дає значний вплив на формування умінь застосовувати мовні знання і мовленнєві вміння з комунікативною метою. Важлива роль у процесі формування комунікативної компетентності молодших школярів належить використанню компетентісно орієнтованих завдань, які передбачають застосування мовних знань і мовленнєвих умінь у навчальних і життєвих ситуаціях.

Заступник директора

Оксана САПОЖНИК